

ขอบเขตพื้นที่ และความท้าทายเบื้องต้นเกี่ยวกับ Littoral

โดย พล.ร.ต.ดร.ธีร ทิพนันท์

กล่าวนำ

การปฏิบัติการในพื้นที่ชายฝั่ง (Littoral Area Operations) เชื่อมโยงกับสาขาการสงครามทางเรือ คือ “Littoral Warfare” ซึ่งกองทัพเรือสหรัฐฯ พัฒนาขึ้นใช้สำหรับรองรับการเข้าประจำการของเรือรบขนาดเล็ก ชั้น LCS (Littoral Combat Ship) ซึ่งคำว่า Littoral Warfare นี้ ยังไม่มีคำภาษาไทยที่กำหนดขึ้นใช้อย่างเป็นทางการ ซึ่งมีคำใกล้เคียงที่กองทัพเรือใช้คือ “การปฏิบัติการชายฝั่ง” ทั้งนี้ คำว่า Littoral Warfare เมื่อมองผ่าน ๆ ก็อาจทำให้เข้าใจว่าต้องมี เรือชั้น LCS จึงจะปฏิบัติการใน Littoral ได้ผล ซึ่งย่อมเป็นแรงบังคับให้ต้องทำการยกเครื่อง (modernization) กำลังทางเรือที่เกี่ยวข้อง บทความนี้จะสำรวจว่า Littoral มีขอบเขตในทางปฏิบัติอย่างไร และมีความท้าทายอย่างไร ทั้งนี้ ผู้เขียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนมุมมองกับเพจ Navy For Live อยู่เนื่อง ๆ และได้พบการนำเสนอเกี่ยวกับ (การปฏิบัติการในพื้นที่ชายฝั่ง : Littoral Area Operations) โดย Admin Langsdorff ซึ่งเป็นหัวข้อที่สามารถนำไปประยุกต์เกี่ยวกับพื้นที่ชายฝั่งมาประยุกต์ใช้ สำหรับการวิเคราะห์และพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการป้องกันประเทศทางทะเลของไทย จึงได้ขออนุญาตเจ้าของเรื่องนำมาศึกษาเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการ

ความเป็นมาของ Littoral

เมื่อสงครามเย็น (Cold War) สิ้นสุดลงในปี ค.ศ. ๑๙๙๑ พร้อมกับ การล่มสลายของสหภาพโซเวียต ทำให้สหรัฐฯ มีสถานะเป็นมหาอำนาจเดี่ยว (Hegemony) ทุกด้าน โดยทางทะเลนั้น เป็นมหาอำนาจในมิติกำลังรบ ฐานทัพเรือโพ้นทะเล เศรษฐกิจการค้าทางทะเล และปัจจัยสมุทธานุภาพ อื่น ๆ ตามมุมมองของ พลเรือโท Alfred T. Mahan อย่างไรก็ดี ในช่วงเวลาที่กองทัพเรือหรือกองกำลังทางเรือของสหรัฐฯ ก้าวขึ้นสู่จุดสูงสุดในฐานะ ผู้นำกลุ่มสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (NATO : North Atlantic Treaty Organization) นี้ สหภาพโซเวียตที่เป็นผู้นำของกลุ่มกติกาสันติ สัญญาวอร์ซอ (Warsaw Pact) ก็ล่มสลายลง ภัยคุกคามหลักต่อกองเรือ ซึ่งเดิมทีมาจากกองเรือของสหภาพโซเวียตที่เผชิญหน้ากันในทะเลเปิด (Open Ocean) ก็ลดลงอย่างมาก แต่อาวุธต่อต้านเรือและอากาศยาน จากฐาน ปฏิบัติการบนฝั่ง รวมทั้งขีดความสามารถทางอวกาศ ระบบไอที และสเปคตรัม คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ของรัสเซียและพันธมิตรยังคงอยู่และเป็นภัยคุกคาม ระดับสูงต่ออำนาจควบคุมทะเลของสหรัฐฯ

ประสบการณ์การรบอย่างต่อเนื่องของกองทัพเรือสหรัฐฯ ทำให้ ตระหนักว่าองค์ประกอบของยุทธศาสตร์ (element of strategy) ในการ สงครามทางทะเลได้เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง คือ ความมุ่งหมาย (Ends) เปลี่ยนแปลงจากการครองทะเล เป็นการควบคุมทะเล และจากการทำ สงคราม (war) เป็นการดำรงสันติภาพ (maintenance of peace) เครื่องมือ (Means) เปลี่ยนจากเรือขนาดใหญ่ (battleship) มีอำนาจการยิงสูงกว่า เรือข้าศึก เป็นกองเรือโจมตีเฉพาะกิจ (SG : Strike Group) ที่มีอำนาจการรบ หลายมิติ (multi domain combat) และให้ความเหนือกว่าในทุกมิติ (all domain dominance) โดยที่ หนทาง (Ways) เปลี่ยนจากการปฏิบัติการ ในทะเลเปิด (Open Ocean Operations) มุ่งไล่ล่าเรือข้าศึก เป็นการ ปฏิบัติในสภาพแวดล้อมทางยุทธการร่วม (JOE : Joint Operational

Environment) ที่มุ่งให้ได้การควบคุมในพื้นที่ปฏิบัติการทุกมิติการรบ สะท้อนเจตนารมณ์ที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จเชิงพื้นที่มากขึ้น โดยการกำหนด ยุทธบริเวณทางทหาร (military theater) โดยทำการจัดตั้งกองบัญชาการ ประจำภาคพื้น/ยุทธบริเวณ (theater command) และการจัดตั้ง กองบัญชาการพันธกิจ (functional command) เพื่อควบคุมบังคับบัญชา และสนับสนุนกำลังรบของสหรัฐฯ และพันธมิตรได้ทุกภูมิภาคของโลก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เราสามารถสังเกตเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นกรณีศึกษาได้ตั้งแต่ สงครามโลกทั้ง ๒ ครั้ง ยุคสงครามเย็น ยุคเปลี่ยนผ่านหลังสงครามเย็น และยุคปัจจุบันต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ ที่กำลังทางเรือของสหรัฐฯ เข้าร่วม ในความขัดแย้งทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยเฉพาะในกรณีสงครามยเมคิปปัวร์ (Yom Kippur War) สงครามอ่าวเปอร์เซียครั้งที่ ๑ (1st Gulf War) และการปฏิบัติการทางทหารในช่วงอาหรับสปริง (Arab Spring) ที่แสดงแนวโน้ม ว่าการปฏิบัติการทางเรือนั้น ต้องให้ความสำคัญกับการปฏิบัติการใน littoral มากขึ้น ทำให้กองทัพเรือสหรัฐฯ ได้ริเริ่มความพยายามเพื่อรักษาความเป็น ผู้นำกองกำลังรบทางเรือในสภาพแวดล้อมใหม่

ความริเริ่มแรก คือ การกำหนดยุทธศาสตร์กองทัพเรือและนาวิกโยธิน มีชื่อว่า “From the Sea” ในปี พ.ศ.๒๕๓๕ (ค.ศ.๑๙๙๒) ซึ่งมีสาระสำคัญ เป็นเจตนารมณ์จากฝ่ายการเมือง ความมุ่งหมาย กำลังที่พึงประสงค์หรือ เครื่องมือ และหนทางสำหรับการปฏิบัติการทางเรือในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อเป็นพิมพ์เขียว (blueprint) ในการทำให้กำลังทางเรือของสหรัฐฯ มีความพร้อมสำหรับสนับสนุนรัฐบาลให้ดำรงสถานะมหาอำนาจเดี่ยวได้ โดยให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพื้นที่ผลประโยชน์ (AOI : Area of Interest) จากการมองโลกเป็นภาพเดี่ยว และรับรู้ภัยคุกคามแบบทั่วโลก (global threat) มาสู่การมองหาความท้าทายและโอกาสตามภูมิภาค (regional challenges and opportunities) โดยผู้บัญชาการยุทธบริเวณ (theater commander) ในฐานะที่เป็นผู้บัญชาการรบ (CC : Combatant Commander) เป็นผู้ดำเนินการหลักตามยุทธบริเวณ

ความริเริ่มต่อมา คือ การออกเอกสารยุทธศาสตร์ชื่อว่า “Forward from the Sea” ในปี พ.ศ.๒๕๓๕ (ค.ศ.๑๙๙๔) เป็นส่วนขยายเฉพาะ กองทัพเรือสหรัฐฯ เพื่อกำหนดทิศทางและความสำคัญในการพัฒนากำลังทางเรือในส่วนของกองทัพเรือสหรัฐฯ รองรับยุทธศาสตร์ From the Sea ซึ่งเอกสารทั้ง ๒ ฉบับ ได้รับพื้นที่ผลประโยชน์ทางทะเล (maritime area of interest) ของสหรัฐฯ ที่เรียกว่า “Littoral Water”

ทั้ง From the Sea และ Forward From the Sea มีประเด็น ยุทธศาสตร์ (strategic concept) หรือแนวคิดยุทธศาสตร์ (operating concept) อยู่ ๔ ประการ คือ

๑. การป้องปรามและการป้องกันทางยุทธศาสตร์ (SSD : Strategic Deterrence and Defense)
๒. การแสดงกำลังในพื้นที่ส่วนหน้า (FP : Forward Presence)
๓. การตอบโต้สถานการณ์วิกฤติโดยทันที (CR : Crisis Response)
๔. การฟื้นคืนสภาพกำลังรบด้วยพลังทางอุตสาหกรรมของประเทศ และของพันธมิตร (FR : Force Reconstitution)

การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบริหารพื้นที่ผลประโยชน์ของสหรัฐฯ โดยแบ่งออกเป็นยุทธบริเวณ ซึ่งทำให้มีพื้นที่ที่มีขนาดเล็กลงขึ้นหลายพื้นที่ และมีความจำเพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ช่วยให้สหรัฐฯ ประเมินภาพรวมได้ว่าเมื่อพิจารณาจากคุณสมบัติของกำลังรบทางเรือที่สามารถเคลื่อนที่ไปได้ (mobility) ขนาดกำลังรบทางเรือและขีดความสามารถสุทธิที่ต้องการสำหรับบรรลุ ความมุ่งหมายในการควบคุมทะเลในภาพรวม เพื่อดำรงสันติภาพนั้น ไม่ได้ต้องการกำลังที่เท่าเดิมในเชิงปริมาณ แต่สามารถมีกำลังไว้เพื่อป้องกันและป้องปรามในยุทธบริเวณ โดยแสดงกำลังในพื้นที่ส่วนหน้า และวางกำลังในพื้นที่ (deploy) เพื่อตอบโต้สถานการณ์วิกฤติได้ในเวลาอันสั้น โดยแสวงประโยชน์จากพันธมิตรและกรอบความร่วมมือที่มีอยู่สำหรับการบรรลุเป้าหมายความต่อเนื่อง

ผลจากการประเมินนี้ช่วยให้มีการปรับปรุงกำลังรบทางเรือของสหรัฐฯ ทั้งโครงสร้าง (force structure) ขนาดของกำลัง (capacity) และขีดความสามารถ (capability) ให้รองรับการปฏิบัติการที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นในสภาพแวดล้อมทางยุทธการในพื้นที่ชายฝั่ง (littoral area) และมีการปรับปรุงหลักการปฏิบัติการ ในทะเลเปิดของกองเรือโจมตี (Strike Group) ที่ใช้ในการควบคุมทะเลให้รองรับการขยายขอบเขตงานในระดับปฏิบัติการที่สามารถเข้าไปปฏิบัติการร่วม (Joint Operations) โดยการใช้กำลัง “จากทะเลต่อพื้นที่บนบก (From the Sea)” และผลการปรับปรุงทำให้กำลังทางเรือของกองทัพเรือสหรัฐฯ มีคุณลักษณะที่ยืดหยุ่นสำหรับการไปแสดงกำลัง (presence) หรือการเคลื่อนย้ายกำลัง (mobile) ไปวางกำลัง (deploy) ในพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว เป็นเสมือนกำลังรบที่วางอยู่ในแนวหน้าสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการลวง การก่อกวนและข่มขู่คุกคามให้อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตราย และเมื่อเกิดกรณีวิกฤต ก็สามารถเผชิญสถานการณ์ที่อ่อนไหวได้ทันท่วงที โดย “การใช้กำลังในพื้นที่ส่วนหน้าจากทะเล (Forward from the Sea)”

ในทางวัตถุนั้น จะเห็นการปรับเปลี่ยนการจัดกำลังทางยุทธการหรือการสนธิกำลังทางยุทธการ (force organization) คือ เปลี่ยน CVBG (Carrier Battle Group : แพลตตรงตัว คือ หมวดเรือบรรทุกเครื่องบินประจัญบาน ซึ่งคำว่า Group ในลำดับชั้นของการจัดกำลังเฉพาะกิจ คือ หมวดเรือ) ที่รับมรดกมาจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ต่อด้วยสงครามเย็น ซึ่งก็มีการปรับเปลี่ยนบทบาทจากการครองทะเล (Command of the Sea) ไปสู่การควบคุมทะเล (Control of the Sea) ในพื้นที่ทะเลเปิดชนิดค่อยเป็นค่อยไป [ดูข้อเสนอการปรับบทบาทได้จากบทความเรื่อง Mission of the U.S Navy (1974) ของ พลเรือโท Stanfield Turner USN] เป็น CSG (Carrier Strike Group : แพลตตรงตัว คือ กองเรือบรรทุกเครื่องบินโจมตี) และเปลี่ยน ARG (Amphibious Ready Group : หมวดเรือพร้อม

ปฏิบัติการยกพลขึ้นบก) ที่เป็นการจัดกำลังรบผสมระหว่างกองทัพเรือ กับ นาวิกโยธินสหรัฐฯ ประจำอยู่ในยุทธบริเวณ เป็น ESG (Expeditionary Strike Group : แปลตรงตัว คือ หมวดเรือโจมตีพื้นทะเล) มีการประกอบกำลังตามแนวคิด MAGTF (Marine Air-Ground Task Force แปลตรงตัว คือ กำลังผสมนาวิกโยธิน) ที่มีความครบถ้วนในตัว (compactness) เพื่อพร้อมที่จะใช้กำลังปฏิบัติการรบยกพลขึ้นบกต่อเป้าหมายบนฝั่งที่ได้รับมอบหมาย

คำนิยามของ Littoral

คำว่า Littoral Area มีการให้คำนิยามไว้หลากหลายพอสมควร ดังนี้

เอกสาร “From the Sea” อธิบายว่า Littoral Area ประกอบด้วย ๒ ส่วน ในยุทธบริเวณ คือ พื้นที่ทางทะเล ตั้งแต่ทะเลเปิด (Open Ocean) มาถึงบริเวณที่ประชิดกับฝั่งที่สั่งการ ควบคุม และสนับสนุนการปฏิบัติการและป้องกันทางทะเลได้จากฝั่ง และขยายขึ้นฝั่งลึกเข้าไปในแผ่นดินที่สั่งการ ควบคุม สนับสนุนการปฏิบัติการและคุ้มกันได้จากทะเล ทำให้ littoral มักเป็นน่านน้ำจำกัด หรือบริเวณที่มีการครอบครองพื้นที่โดยรัฐชายฝั่งหนึ่งหรือหลายรัฐ ทั้งชาติเป็นกลาง พันธมิตร และฝ่ายตรงข้าม

บรรณสารกองทัพเรือสหรัฐฯ คือ Naval Doctrine Publication (NDP-1) ได้ให้นิยามไว้ใกล้เคียงกันและมีรายละเอียดเพิ่มเติมในระดับหลักนิยามของกำลังทางเรือ โดยกล่าวว่า พื้นที่ littoral คือ พื้นที่ที่เกี่ยวข้องหรือตั้งอยู่บนฝั่งและชายฝั่ง ซึ่งสามารถควบคุมพื้นที่ได้โดยตรง และมีความอ่อนแอ (vulnerability) ต่อการโจมตีจากกองเรือปฏิบัติการพื้นทะเล (Naval Expeditionary Force)

Dr.Milan Vego ศาสตราจารย์ประจำ US Naval War College นิยาม Littoral ไว้เจาะจงในเชิงพื้นที่ทางทะเลมากขึ้นใน Naval War College Review ชื่อบทความ “On Littoral Warfare” เขากล่าวถึงพื้นที่

ทางทะเลที่อยู่ติดกับทะเลเปิด (open sea) ของทวีปอเมริกาเหนือ ทวีปอเมริกาใต้ ริมมหาสมุทรอินเดีย ยืดขยายไปจนสุดเขตไหล่ทวีป (CS : Continental Shelf) หรือพื้นที่ทางทะเลของรัฐหมู่เกาะขนาดใหญ่ อาทิ ทะเลจีนใต้ น่านน้ำอินโดนีเซีย หรือทะเลแบบปิด (enclosed sea) อาทิ ทะเลบอลติก ทะเลอะเดรียติก หรือทะเลแบบกึ่งปิด (semi enclosed sea) อาทิ บริเวณช่องแคบอังกฤษ

คำนิยามจากแหล่งที่มาข้างต้น ช่วยให้เห็นภาพได้ว่า littoral คือ พื้นที่ทางบกและในทางทะเล ที่กำลังจากฐานบนบกและกองเรือซึ่งอยู่ในทะเลสามารถส่งอิทธิพลต่อกัน ทั้งในทางหักล้างและสนับสนุนซึ่งกันและกันได้โดยตรง เป็นได้ทั้งชายฝั่งที่เชื่อมต่อกับทะเลเปิด น่านน้ำของรัฐหมู่เกาะ ทะเลแบบปิด และทะเลแบบกึ่งปิด โดยความกว้างนั้นมีขอบเขตไปได้จนสุดขอบไหล่ทวีป ข้อสังเกต คือ littoral ในความหมายทางยุทธศาสตร์และหลักนิยมทางทหารแทบจะเป็นสิ่งเดียวกับเขตทางทะเล (maritime zones) ที่รัฐชายฝั่งสามารถอ้างสิทธิ์ได้ตามหลักการของอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ (พ.ศ.๒๕๒๕) นั่นคือพื้นที่ที่ ครอบคลุมเขตทางทะเลจนสุดขอบไหล่ทวีป ซึ่งทำให้เราเห็นต่อไปได้ว่า คำว่า “การส่งอิทธิพลต่อกันระหว่างพื้นที่ทางบกและพื้นที่ทางทะเล” นั้น อาจหมายรวมถึงการใช้อำนาจศาลของรัฐใด ๆ ผ่านเครื่องมือทางทหารด้วยก็ได้ ถ้ารัฐนั้น ๆ มีกฎหมายบัญญัติไว้

อาจมีผู้สงสัยว่า ประเทศไทยมี littoral area อยู่มากน้อยเพียงใด? พิจารณาพื้นที่ฝั่งอ่าวไทยกับคำนิยามและการวิเคราะห์คำนิยามข้างบน ก็พบว่า ลักษณะของอ่าวไทย เป็นทะเลแคบ (narrow sea) ซึ่งโดยปกติก็มีอิทธิพลและรับอิทธิพลจากฝั่ง จากการที่มีชายฝั่งขนานอยู่ทั้ง ๒ ด้าน และตรงกับนิยามของทะเลกึ่งปิด (semi enclosed sea) อีกด้วย ดังนั้น ทางฝั่งอ่าวไทย จึงเป็น littoral ที่เข้าใจได้ง่าย ในฝั่งทะเลอันดามันนั้น แม้จะดูเหมือนมีพื้นที่กว้างขวางกว่าและมีทะเลลึกมากกว่า ไม่ว่าจะพิจารณากับ

คำนิยามในเอกสารยุทธศาสตร์ From the Sea หรือ NDP-1 หรือของบทความ On Littoral Warfare ก็เป็น littoral โดยในทะเลอันดามันตอนบนครอบคลุมไปจนถึงสุทโหลทวิป และทะเลอันดามันตอนล่างตอนล่างซึ่งเป็นบริเวณปากช่องแคบมะละกาด้านตะวันตก ก็เป็นน่านน้ำจำกัด หรือบริเวณที่มีการครอบครองพื้นที่โดยรัฐชายฝั่งหลายรัฐ และยิ่งถือได้ว่าจากกฎเกณฑ์ของไทยถึงเกาะซาบั้ง ในจังหวัดอาจะห์ ของอินโดนีเซีย เป็นได้ทั้งทะเลแคบและทะเลกึ่งปิด

ความท้าทาย (Challenges) ใน Littoral

Littoral มันมีอิทธิพลอย่างไรต่อกำลังทางเรื่อนั้น อาจกล่าวโดยรวมได้ว่า มันเป็นพื้นที่ที่มีการทับซ้อนหลายมิติ อาทิ ภูมิประเทศ กฎหมาย สังคม วิถีชีวิต กติการะหว่างประเทศ และอื่น ๆ แต่หากเน้นการมองในมิติของการปฏิบัติการทางทหาร เราสมควรมองหาความท้าทาย (challenges) ที่ผู้วางแผนกำลังรบ (force planner and force generator) ผู้วางแผนการรบ (operational planner) และผู้บังคับบัญชากำลังรบ (force commander) ต้องเผชิญในการแสวงข้อตกลงใจในบริบทของปัญหาและภารกิจที่ได้รับ

ความท้าทายของกำลังทางเรือในการปฏิบัติการในพื้นที่ชายฝั่งนั้น มีมาคู่กับการมีเรือรบ แต่ในอดีตนั้นความต่างศักยภาพด้านอำนาจการรบของชุมชนที่ตั้งอยู่ชายฝั่งหรือบนบก กับกองกำลังทางเรือของมหาอำนาจในยุคสำรวจโลกต่อเนื่องมาจนถึงยุคอุตสาหกรรมนั้น สามารถกล่าวได้ว่า ชุมชนบนบกมีอำนาจต้านทานต่ำมาก ทำให้มันเป็นเพียงความท้าทายที่มีระดับต่ำมากจนมองข้ามไปเสียก็ได้ (negligible) โดยที่กองกำลังทางเรือจากชาติมหาอำนาจสามารถกระทำกรให้บรรลุผลได้ตามที่คาดหวังหลายลักษณะ อาทิ การจับชาวอัฟริกันไปขายเป็นทาสในโลกใหม่ การล่าอาณานิคมของชาติผิวขาว สงครามอังกฤษ-พม่า สงครามฝิ่นระหว่างอังกฤษ-จีน กรณีร.ศ.๑๑๒ ระหว่างสยาม-ฝรั่งเศส ปราบปรามการฉ้อฉลกรณีความขัดแย้งเหล่านี้

เป็นที่ยืนยันว่า ความท้าทายของ littoral จากฝั่งของชุมชนชายฝั่งขนาดเล็ก ต่อกองกำลังทางเรือของชาติใหญ่นั้น อยู่ในระดับต่ำมาก ๆ

ขณะเดียวกัน ในยุคคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ มีอิทธิพลที่เป็นความท้าทายของ littoral ต่อกองกำลังทางเรือของชาติมหาอำนาจทางทะเล คือ จักรวรรดิออตโตมาน ที่ทรงอิทธิพลอยู่เหนือดินแดนเอเชียไมเนอร์ ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทะเลดำ ช่องแคบบอสฟอรัส คาบสมุทรอนาโตเลีย ดินแดนอาหรับ ชายฝั่งใต้ของทะเลเมดิเตอร์เรเนียนไปถึงบางส่วนของคาบสมุทรไอบีเรีย (สเปน) ที่ขวางกั้นระหว่างยุโรปกับเปอร์เซียและอินเดียไว้โดยสิ้นเชิง ทั้งด้วยกำลังทหาร และพลังทางวัฒนธรรม ในแง่สังคมและศาสนา อิทธิพลที่มีนี้ส่งผลให้เกิดการปฏิวัติกิจการทางทะเล ที่กลายเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเรือเดินทะเล การสำรวจทางทะเล การทำแผนที่เดินเรือ รวมถึงการพัฒนาวิชาการและเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พลังของการปฏิวัติกิจการทางทะเลนี้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแบบแผนการค้า (mode of merchant) ข้ามแดน จากคาราวานทางบกในอดีตมาเป็นการขนส่งทางเรือในปัจจุบัน

การสำรวจความท้าทายใน Littoral ของไทย

เมื่อพิจารณาในบริบทปัจจุบันที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสงครามทางเรือ ที่เพิ่มขีดความสามารถทั้งระบบ อาทิ C4ISR ระยะเวลาจับและพิสูจน์ทราบของเรือรบ ระยะยิงและความแม่นยำของอาวุธ ความฉลาดและอำนาจการทำลาย มันทำให้ขอบเขตของ littoral ขยายออกมามาก ขณะที่อาวุธที่สามารถเข้าถึงและนำมาใช้งานได้ในพื้นที่ใกล้ฝั่งมีเพิ่มขึ้น ทำให้กำลังทางเรือที่ต้องเข้าไปปฏิบัติการใน littoral จะต้องเผชิญกับความซับซ้อน (complexity) และมีพลวัต (dynamic) มากขึ้น จึงอาจแจกแจงความท้าทายขั้นต้นได้ ๖ ข้อ คือ มนุษย์ (human factor) สภาพภูมิประเทศ (landscape) ทางน้ำที่มีเขตจำกัด (confined water) สัญญาณรบกวน (noise) การพัฒนา (development) ภัยคุกคาม (threat) และการเป็นสนามรบ (battlespace) ดังนี้

ประการที่หนึ่ง คือ มนุษย์ ตั้งถิ่นฐานอยู่บนบก ส่วนใหญ่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล สำหรับประเทศไทยมีจังหวัดที่อยู่ในระยะ ๑๐๐ กิโลเมตรจากฝั่ง จำนวน ๓๐ จังหวัด รวมประชากรมากกว่า ๔๐ ล้านคน และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมมากกว่าร้อยละ ๗๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ประเทศอื่นในภูมิภาค ยกเว้น สปป.ลาว ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน ข้อมูลนี้เป็นหลักฐานว่ามนุษย์แสวงหาผลประโยชน์จากทะเลทั้งผ่านการตั้งถิ่นฐานและชุมชน การทำกิจกรรม การค้า และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งในการพิจารณาปัจจัยปฏิบัติการทางทหารนั้น ยิ่งพื้นที่ใกล้ฝั่งยิ่งมีกิจกรรมในทะเลมาก ทั้งการประมง การท่องเที่ยว อุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่ง สำหรับพื้นที่ทางทะเลที่ติดต่อกับรัฐอื่น จะมีการค้าระหว่างประเทศ การโยกย้ายถิ่นฐานเพิ่มขึ้นมาอีก ทำให้มีความยุ่งยากในการจำแนกและพิสูจน์ทราบเป้าหมาย เนื่องจากเป้าในทะเลที่จะมีจำนวนมาก

จังหวัดชายทะเล (30 จว.)	ประชากร (31 ธ.ค.2567)	ผลิตภัณฑ์มวลรวม (2565)	
ประเทศไทย (1)	65,951,210	17,378,017	1. ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักธรรมาธิปไตยราชกฤษฎีกา วันที่ 31 ธันวาคม 2567
ประชากรไทย จังหวัดชายทะเล (2)	26,687,747	12,835,523	
1 กระบี่	483,855	82,055	2. จำนวนนี้ ไม่รวมประชากรแฝง อาทิ แรงงานข้ามถิ่นซึ่งมิได้แจ้งย้ายทะเบียนราษฎร แรงงานต่างด้าว และคนต่างด้าวที่ไร้สัญชาติกระชั้นยาว
2 กรุงเทพมหานคร	5,455,020	5,746,918	
3 จันทบุรี	536,388	154,347	3. ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปรับฤดูกาลใช้ฉบับ พ.ค.๒๕๖๕, สภาพัฒนา
4 ฉะเชิงเทรา	733,131	441,027	
5 ชลบุรี	1,635,525	1,173,449	
6 ชุมพร	508,053	119,364	
7 ตรัง	634,959	73,425	
8 ตรัง	226,517	52,599	
9 นครนายก	260,117	32,511	
10 นครปฐม	925,758	367,247	
11 นครศรีธรรมราช	1,534,653	191,317	
12 นนทบุรี	1,317,919	369,103	
13 นราธิวาส	823,996	44,835	
14 ปทุมธานี	1,236,471	448,596	
15 ประจวบคีรีขันธ์	551,769	102,844	
16 ปัตตานี	740,904	52,029	
17 พังงา	266,296	55,941	
18 พัทลุง	519,440	42,847	
19 เพชรบุรี	484,145	78,527	
20ภูเก็ต	429,583	153,478	
21 ยะลา	552,974	47,059	
22 ระนอง	192,927	29,866	
23 ระยอง	782,171	1,083,867	
24 ราชบุรี	864,037	200,642	
25 สงขลา	1,431,107	254,368	
26 สตล	324,879	33,595	
27 สมุทรปราการ	1,380,836	724,173	
28 สมุทรสงคราม	186,784	29,201	
29 สมุทรสาคร	590,867	440,303	
30 สุราษฎร์ธานี	1,076,666	209,990	
รวมจังหวัดชายทะเล	26,687,747	12,835,523	
รวมทั้งประเทศ	65,951,210	17,378,017	
	40.47%	73.86%	

ภาพแสดงรายชื่อจังหวัดที่อยู่ในระยะ ๑๐๐ กิโลเมตร จากฝั่ง

➔ ประการที่สอง คือ รูปร่างของภูมิประเทศ (landscape) บริเวณแนวชายฝั่ง อาทิ แนวภูเขา หน้าผา เกาะ แก่ง ที่ฝ่ายตรงข้ามสามารถใช้ขีปนาวุธหรือกำบังได้ ขณะเดียวกันก็สะท้อนสัญญาณคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้ากลับมารบกวนระบบอิเล็กทรอนิกส์ในเรือ ส่งผลให้ยากต่อการที่จะตรวจจับ จำแนก และพิสูจน์ทราบเป้าหมายได้ในระยะที่ควรมีความได้เปรียบทางยุทธวิธี แม้ตรวจจับได้เมื่อฝ่ายตรงข้ามออกพ้นแนวกำบังธรรมชาติก็ตาม แต่การตรวจจับเป้าที่เป็นภัยคุกคามได้ในระยะใกล้นั้น ทำให้ความได้เปรียบทางระยะ (standoff) เสียไป และระยะเวลาตอบโต้ (reaction time) ก็ลดน้อยลงอย่างมาก เช่น เรดาร์สามมิติ (3D Radar) ที่ควรตรวจจับเป้าอากาศยานได้ที่ระยะ ๑๒๐ ไมล์ทะเล (๒๒๒ กิโลเมตร) ขึ้นไป ถ้าเป้าที่เป็นเครื่องบินโจมตีด้วยความเร็ว ๖๐๐ น็อต เรือจะมีเวลาเตรียมตอบโต้ถึง ๑๒ นาที แต่ถ้าเครื่องบินรบใช้แนวภูเขากำบังไว้ และปรากฏออกมาให้ตรวจจับได้ที่ระยะ ๒๐ ไมล์ทะเล จะมีเวลาตอบโต้เพียง ๒ นาที

➔ ประการที่สาม คือ ทางน้ำที่มีเขตจำกัด (confined water) อาทิ ช่องแคบโตเวอร์ ช่องแคบ Bab Al-Mandeb ที่จำกัดเพราะความลึกน้ำ และขนาดของทางน้ำส่งผลต่อความคล่องตัวในการเดินเรือ (maneuver) บางกรณี การจัดรูปกระบวนเพื่อรับมือกับภัยคุกคาม จะเผชิญข้อจำกัดของทางน้ำ จนไม่อาจจัดรูปกระบวนได้อย่างเหมาะสม อาทิ การปฏิบัติการทางเรือของรัสเซียในกรณีรัสเซีย-ยูเครน เรือรบรัสเซียต้องปฏิบัติการใกล้ฝั่งในระยะโจมตีของโดรนฝ้ายยูเครน ก็เกิดความเสียหายขึ้นอย่างร้ายแรง

➔ ประการที่สี่ คือ การมีสัญญาณกวน (noise) พื้นที่ยิงใกล้ฝั่งยังมีผู้คน และระบบต่าง ๆ ที่ให้บริการ ตามความต้องการของชุมชน มีโครงข่ายการสื่อสารระบบต่าง ๆ ที่หนาแน่นเป็นเงาตามตัว เป็นจุดกำเนิดของสัญญาณรบกวนทางคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่ส่งผลต่อระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งข่ายการบังคับบัญชาควบคุมสื่อสารการข่าวกรอง การตรวจตรา และการเฝ้าระวัง (C4ISR : Command Control Communications Computers Intelligence

Surveillance and Reconnaissance) และการสงครามอิเล็กทรอนิกส์ (EW : Electronic Warfare) ของกำลังทางเรือ กิจการบนฝั่งยังส่งผลกระทบต่อ ก่อให้เกิดสัญญาณเสียง (acoustic) ในน้ำทะเลเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งสัญญาณที่ไม่พึงประสงค์เหล่านี้รบกวนทั้งระบบเฝ้าฟังและตรวจจับของ เรือดำน้ำ (submarine surveillance and detection) และระบบการปราบ เรือดำน้ำ (Antisubmarine Suite) ซึ่งมันทำให้มิติการสงครามใต้น้ำ (underwater warfare domain) เป็นมิติที่ทั้งผู้วางแผนปฏิบัติการและ ผู้บังคับหน่วยกำลังต้องเผชิญกับความยุ่งยากที่ซับซ้อนเพิ่มขึ้นกว่าการ ปฏิบัติการในทะเลเปิด

ประการที่ห้า คือ การพัฒนา (development) การที่ littoral ครอบคลุมไปจนถึงขอบของเขตไหล่ทวีป ซึ่งในกรณีของไทย คือ ครอบคลุม ทั่วทุกพื้นที่อ้างสิทธิ์ทางทะเล (national maritime zones) ซึ่งกำหนด ให้เป็นพื้นที่รับผิดชอบ (AOR : Area of Responsibility) ของกองทัพเรือ ตามกฎหมาย และเป็นพื้นที่ปฏิบัติการ (AO : Area of Operations) ที่มอบ ให้ทัพเรือภาค หรือหน่วยกำลังอื่นใดที่กองทัพเรือจัดตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติการ ทางเรือตามแผนป้องกันประเทศ การที่มี littoral กว้างขวางนี้ ทำให้เกิด ความต้องการวิกฤต (CR : Critical Requirement) คือ ความเหนือกว่า ทางทะเลทั้งใต้น้ำ ผิวน้ำ และห้วงอากาศเหนือผิวน้ำ (Maritime Superiority across subsurface, surface, and above water) ซึ่งจะนำไปสู่การมี ขีดความสามารถวิกฤต คือ อำนาจบงการในทะเล (Maritime Supremacy & Assertion) สำหรับการบรรลุประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อให้ได้การควบคุม ทะเลนั่นๆ (CS : Control of the Sea) ซึ่งถือว่าเป็นจุดศูนย์กลาง (COG : Center of Gravity) ระดับยุทธบริเวณสำหรับยุทธศาสตร์การป้องกัน ทางทะเล (Theater Level COG for Maritime Defense)

ทั้งนี้ การกระทำ (actions) ที่มักใช้ในการควบคุมทะเล คือ (๑) มีการป้องปรามและป้องกันทางยุทธศาสตร์ (๒) มีการแสดงกำลังในพื้นที่ ส่วนหน้านั้น ๆ (๓) มีการกระทำที่ตอบโต้สถานการณ์วิกฤติได้ในทันที (๔)

มีการดำรงและฟื้นฟูกำลังรบได้ด้วยขีดความสามารถทางอุตสาหกรรม ความจำเป็นของการกระทำทั้ง ๔ ข้อนี้ได้นำไปสู่การกำหนดเป้าหมายการ พัฒนากำลังทางเรือ ๔ เป้าหมาย คือ เป้าหมายที่ ๑ มีกำลังทางเรือที่เพียงพอ สำหรับการป้องปรามและป้องกัน เป้าหมายที่ ๒ แสดงกำลังในพื้นที่ อย่างต่อเนื่องเพื่อคุมสถานการณ์ไว้ในระดับปกติ เป้าหมายที่ ๓ สามารถ เคลื่อนย้ายกำลังจากพื้นที่หนึ่งไปอีกพื้นที่หนึ่งเพื่อให้มีอำนาจควบคุมทะเล ตามระดับสถานการณ์ หรือสามารถวางกำลังเพื่อใช้ทำการตอบโต้และ ควบคุมสถานการณ์ให้กลับสู่ภาวะปกติ และเป้าหมายที่ ๔ มีการขยายขีด ความสามารถของฐานทัพ ท่าเรือ และอยู่เรือ การจะบรรลุเป้าหมายนี้ต้องการ แพลตฟอร์มที่มีความทนทะเลสูงและอยู่ในพื้นที่ได้นาน ระบบการรบของเรือ และระบบอาวุธที่ทันสมัย การพัฒนาและรักษากำลังพลที่ตอบสนองสภาพ แวดล้อมที่ซับซ้อน ยุ่งยาก อ่อนไหว และอันตรายขึ้น

ประการที่หก คือ ภัยคุกคาม (threat) แบ่งอย่างง่าย ๒ ประเภท คือ ภัยคุกคามแบบดั้งเดิม (traditional threat) คือ เกิดจากกำลังทหาร และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (non-traditional threat) คือ ไม่ได้เกิดจาก กำลังทหาร ซึ่งมีผลอย่างมากใน littoral เช่นเดียวกัน โดยภัยคุกคามแบบ ดั้งเดิมมีความน่าจะเป็นที่คาดการณ์ได้ตามระดับสถานการณ์แต่จะมีความ รุนแรงสูง และรอบด้าน เมื่อสถานการณ์ยกระดับขึ้นถึงจุดปะทุ (breakout) มันมีโอกาสมาจากทุกทิศทาง อาทิ อาวุธปล่อยนำวิถีที่ความเป็นไปได้ทั้งที่ จะมาจากทั้งฐานยิงบนบก อากาศยาน เรือผิวน้ำ และเรือดำน้ำ แหล่งใด แหล่งหนึ่งหรือจากหลายแหล่งพร้อมกัน หรือแม้แต่จากแหล่งเดียวกัน แต่ตั้งโปรแกรมการยิงแบบซัลโวให้อาวุธเข้าสู่เป้าหมายจากหลายทิศทาง ในเวลาเดียวกัน ขณะที่ภัยทางอากาศจากอากาศยานนั้น มีแหล่งกำเนิดได้ จากทั้งฐานบินบนฝั่งและฐานบินบนเรือ สำหรับทุ่นระเบิด (sea mine) และตอร์ปิโดจากเรือดำน้ำ เป็นความท้าทายต่อกำลังทางเรืออย่างยิ่ง เรือ ผิวน้ำในยุคเก่าที่เน้นการปฏิบัติการในทะเลเปิด เมื่อปฏิบัติการใน littoral

จะเผชิญความท้าทายรอบด้าน ถ้าแก้ไม่ได้จะลดทอนคุณค่าทางยุทธการของเรืออย่างร้ายแรง และมีความเป็นไปได้สูงที่จะพบปัญหาและความสูญเสียร้ายแรงตามมา เช่น กรณี RFS Moskva ถูกฝ่ายยูเครนโจมตีด้วยอาวุธปล่อยนำวิถีิงจากฐานยิงบนฝั่งจนจมลงในทะเลดำ

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ แม้สถานการณ์ยังไม่ถึงระดับแตกหักมีความน่าจะเป็นสูงตามระดับสถานการณ์ที่ต่ำกว่าจุดปะทุ (breakout threshold) โดยมีระดับความรุนแรง (severity) ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับขนาดการกระทำและตัวแปรอื่นที่ขยายผล แต่ก็กล่าวได้ว่าในพื้นที่ซึ่งมีข้อบ่งชี้แล้วนั้นมันมีโอกาสเกิดขึ้นแปรผกผันกับระยะที่เข้าใกล้ฝั่ง ดังนั้น เมื่อกำลังทางเรือปฏิบัติการในพื้นที่ใกล้ฝั่งเท่าไร ความร้ายแรง (intensity) ของภาวะคุกคามที่ต้องระวังจะยิ่งสูงขึ้น โดยเฉพาะในบริบทปัจจุบันที่มักมีกลุ่มตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (non state actor) มีปัจจัยทางการเงินและการเมืองมากพอให้เข้าถึง (access) และครอบครอง (afford) เทคโนโลยีทางการสงครามได้กว้างขวางขึ้น อาทิ กบฏฮูตี ขบวนการก่อการร้าย องค์การอาชญากรรมข้ามชาติที่ใช้ทะเลเป็นสื่อกลาง ตัวแสดงเหล่านี้อาจเลือกใช้เทคโนโลยีที่ต้นทุนต่ำแต่หวังผลได้ทำการโจมตีพร้อมกัน ครั้งเดียวในจำนวนมาก (overwhelming) จนเกินกว่าจะรับมือได้ทั้งหมด ลักษณะเช่นนี้ เรือรบที่มีแต่เป็นขนาดใหญ่ และอาวุธนำวิถี แม้มีอำนาจการยิงสูงและมีอัตราการยิงสูง (rapid fire) ก็ยังมีความเสี่ยงสูงที่จะไม่อาจตอบโต้ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้ รวมถึงยังต้องแบกภาระต้นทุนสูงกว่าผู้โจมตี ซึ่งมีกรณีศึกษาในปี พ.ศ.๒๕๔๓ (ค.ศ.๒๐๐๐) กลุ่มก่อการร้ายในเยเมน ใช้เรือเร็วบรรทุกวัตถุระเบิดวิ่งชนเรือพิฆาตของสหรัฐฯ ชื่อ USS Cole ตามยุทธวิธีโจมตีฆ่าตัวตาย (suicide attack) แม้ว่าเรือจะไม่เสียหายจนถึงกับจมลงก็ต้องออกจากพื้นที่ปฏิบัติการ กลับไปซ่อมที่สหรัฐฯ การโจมตีนี้สร้างความเสียหายเกิน ๑๐๐ ร้อยล้านเหรียญสหรัฐฯ ในทางยุทธศาสตร์อาจกล่าวได้ว่า กรณีนี้ได้สร้างความเสียหายต่อหลักการแสดงกำลัง (loss of presence) และเกิดความเสียหายทางกายภาพ

ที่ไม่ได้สัดส่วน (disproportional loss) นอกจากนี้แล้ว ในปัจจุบันโดรน กลายเป็นสินค้าที่แพร่หลายในตลาดเชิงพาณิชย์ ก็ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ หลากหลายรูปแบบ และเป็นภัยคุกคามต่อกำลังทางเรือในพื้นที่ชายฝั่งที่ น่าวัดตก โดยยังไม่มีหลักปฏิบัติ วิธีการ และเครื่องมือป้องกันได้ในระดับที่ เชื่อมั่นได้ในความเหนือกว่า แม้แต่ในการทหารระหว่างผู้นำกองทัพเรือไทย และกองทัพเรือสหรัฐฯ ในช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ก็มีความเห็น สอดคล้องกันถึงความท้าทายในการต่อต้านโดรน ขณะเดียวกันก็เห็นโอกาส ในการใช้งานทางยุทธการที่ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพกว่าระบบอาวุธที่ ติดตั้งบนเรืออยู่ในปัจจุบันสำหรับปฏิบัติการทางเรือในอนาคต

อีกหนึ่งรูปแบบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ใน littoral คือ การสงคราม พื้นทะเล (seabed warfare) โดยตัวแสดงที่ขณะนี้ยังไม่ทราบฝ่ายได้ทำการ ก่อวินาศกรรม (sabotage) ต่อเป้าหมายคุณค่าสูงเป็นโครงสร้างพื้นฐานวิกฤต (critical infrastructure) ซึ่งสำคัญต่อเศรษฐกิจของชาติหรือของภูมิภาค อาทิ ท่อส่งก๊าซ ท่อส่งน้ำมันที่วางบนพื้นท้องทะเลหรือใต้พื้นท้องทะเล และสายเคเบิล สื่อสารใต้น้ำที่วางฝังลงใต้พื้นท้องทะเล โดยปกติโครงสร้างเหล่านี้เข้าถึงได้ยาก เพราะอยู่ใต้น้ำลึกหรือใต้ผิวดิน และภาวะทะเล (sea state) ที่คลื่นลมมีกรุนแรง เป็นปัจจัยเกื้อกูลต่อความมั่นคงความปลอดภัยของโครงสร้างเหล่านี้ แต่ความ สามารถของตัวแสดงที่ไม่ใช้รัฐในการบุกรุกผ่าน (trespassing) มาตรการรักษา ความปลอดภัยของโครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศที่สูงขึ้นอย่างมาก และ ในหลายกรณีก็ล้ำหน้ากว่าผู้ดูแลระบบ ทำให้เข้าถึงข้อมูลระดับสูงที่ระบุ ตำแหน่งแนวท่อได้ ประกอบกับเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติการใต้น้ำ หาได้ไม่ยากในตลาดเชิงพาณิชย์ (on the shelf) หรือตลาดมืด (black market) ปัจจัยเหล่านี้ก็นำไปสู่การเตรียมและวางแผนการโจมตีได้ด้วย อุปกรณ์ที่มีจำหน่ายในตลาด แม้ว่าการโจมตีนี้ไม่ได้ทำความเสียหายต่อ กำลังทางเรือโดยตรง แต่มันได้บ่งชี้ว่ามีช่องว่างในการควบคุมทะเลที่ร้ายแรง เกิดขึ้น แม้การบุกรุกผ่านมาตรการรักษาความปลอดภัยโครงข่ายสารสนเทศ

และการเข้าถึงข้อมูลระดับสูงไม่ได้เกิดขึ้นในทะเล แต่การโจมตีที่สร้างความเสียหายเกิดขึ้นในทะเล ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่านี่เป็นความเสียหายต่อภารกิจพื้นฐานของกำลังทางเรือ ที่พึงรับผิดชอบและเป็นหลักประกันในการป้องกันโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเล (underwater critical infrastructure protection) ซึ่งหมายถึงว่า หากโครงสร้างเหล่านี้เสียหาย จะมีผลให้เกิดการหยุดและชะงักงัน (disruption) ขึ้นในห่วงโซ่อุปทานระดับมหภาคของประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติอย่างกว้างขวาง รวมทั้งของพันธมิตรด้วย

ประการที่เจ็ด การเป็นสนามรบ (battlespace) ใน littoral นั้น มันมีองค์ประกอบและคุณลักษณะต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นสนามรบ และมันมีความซับซ้อนซึ่งผู้อ่านอาจสังเกตเห็นบ้างแล้วในหัวข้อสัญญาณกวน (noise) โดยสามารถแนะนำแนวคิดเรื่องการจัดการสนามรบ (battlespace management) ตั้งแต่การรู้จักสนามรบทุกมิติ (all domain) การกำหนดคุณลักษณะกำลังทางเรือที่ปฏิบัติการหลายมิติ (multi domain) และวางแผนการใช้กำลังทางเรือที่ข้ามมิติ (cross domain) ซึ่งมีพื้นฐานร่วมกันอยู่ที่การจัดทำข้อมูลการเตรียมสนามรบด้านการข่าว (IPB : Intelligence Preparedness for the Battlespace) ในระดับและขั้นตอนต่าง ๆ โดยต้องทำการตรวจสอบ วิเคราะห์ และพิจารณาที่ครอบคลุมสนามรบทุกมิติ (all domain consideration) คือ ทางบก (land) อากาศ (air) ทะเล (sea) อวกาศ (space) แถบคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (EMS : Electro Magnetic Spectrum) ไซเบอร์ (cyber) ใต้พื้นดิน (subterranean) ใต้น้ำ (underwater) พื้นทะเล (seabed) นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาถึงทะเลและพื้นที่ชายฝั่งทะเลในฐานะที่เป็นปัจจัยพื้นฐาน (foundation) ของความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติ และความอยู่รอดของสังคมมนุษย์ในบริบทปัจจุบัน ที่การปฏิบัติการทางเรือมีภารกิจในการปกป้องคุ้มครอง โดยต้องระมัดระวังผลกระทบ และป้องกันตัวเองจากการถูกรบกวนจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปพร้อมกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า

ใน littoral นี้ ความเข้าใจต่อความซับซ้อนเรื่องมิติสนามรบมีความสำคัญ ต่อการพิจารณาเกี่ยวกับกำลังทางเรือ ตั้งแต่การกำหนดความจำเป็นในการ มีกำลังทางเรือ การกำหนดคุณลักษณะของกำลังทางเรือ และการวางแผน การใช้กำลังทางเรือ

สรุป

จากการตรวจสอบขอบเขตพื้นที่ นโยบายในการจัดพื้นที่ทาง ทะเลสำหรับรักษาความเป็นผู้นำในมิติกำลังทางเรือของสหรัฐฯ ในฐานะ มหาอำนาจเดี่ยว (hegemony) ตั้งแต่จบสงครามเย็น ผ่านช่วงเวลาแห่งการ เปลี่ยนผ่านเข้าสู่คริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ บนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ From the Sea และ Forward from the Sea และกรอบความคิดในบทความ On Littoral Warfare แล้ว เรื่อยมกล่าวได้ว่า กองทัพเรือสหรัฐฯ ใช้คำว่า littoral เพื่อเสนอมุมมองใหม่สำหรับพื้นที่ปฏิบัติการทางเรือในยุคใหม่ที่ นิยามขอบเขตครอบคลุมไปจนถึงเขตไหล่ทวีป ซึ่งเป็นเขตทางทะเลที่ กว้างไกลที่สุดที่รัฐชายฝั่งอาจอ้างสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของตน ได้ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ มุมมองเชิงพื้นที่นี้มีประโยชน์ต่อการวางแผนเตรียมกำลัง แผนการ ใช้กำลัง และแผนปฏิบัติการเพื่อวัตถุประสงค์ทางทหารตามห้วงเวลา ในพื้นที่ปฏิบัติการที่รับผิดชอบซึ่งได้รับมอบหมายของกองทัพเรือ

ใน littoral นั้น มีความซับซ้อน และพลวัตสูงกว่าในพื้นที่ทะเลเปิด กำลังทางเรือต้องเผชิญความท้าทาย ที่มีตั้งแต่สิ่งที่ดูเหมือนเป็นปัจจัยพื้นฐาน เกี่ยวกับพื้นที่ ไปจนถึงปัจจัยที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน เสี่ยง และต้นทุนสูง ได้แก่ มนุษย์ (human factor) สภาพภูมิประเทศ (landscape) ทางน้ำที่มี เขตจำกัด (confined water) สัญญาณรบกวน (noise) การพัฒนา (development) และภัยคุกคาม (threat) และต้องยอมรับว่าใน littoral นั้น

แพลตฟอร์มหรือเรือรบที่ออกแบบตามหลักนิยมและแนวคิดทางยุทธการเดิม จะเผชิญแรงกดดันและความเสี่ยงรุนแรงมากขึ้น ที่จะไม่บรรลุเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ในการควบคุมทะเล ที่สำคัญไม่แพ้กัน คือ ในแง่ของการเตรียมกำลังรบนั้น กองทัพเรือเผชิญแรงกดดันให้ริเริ่มพัฒนากำลังทางเรือให้มีความพร้อมที่จะเผชิญความท้าทายและรับมือภัยคุกคามที่หลากหลายขึ้น จากตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐที่มีสมรรถนะสูงขึ้น รวมถึงแสวงโอกาสจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในตลาดเชิงพาณิชย์ในการเพิ่มประสิทธิภาพของกำลังรบในอนาคต

บรรณานุกรม

๑. US Navy and US Marine Corps, Littoral Operations in a contested Environment, (2017)
๒. Milan Vego, “On Littoral Warfare”, Nava War College Review, Vol 68 (2018)
๓. US Navy and US Marine Corps, Naval Doctrine Publication 1 : Naval Warfare, (1994)
๔. Ralph Strokes and Richard Thomson, “Naval Service roles and missions in littoral warfare” Johns Hopkins APL Technical digest , Vol 14 No.2, (1993)
๕. ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๗
๖. ผลกระทบภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ.๒๕๖๕, สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ